

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

Mothering the post-industrial city - Family and gender in urban re-generation

van den Berg, M.

DOI

[10.5117/TVG2014.1.BERG](https://doi.org/10.5117/TVG2014.1.BERG)

Publication date

2014

Document Version

Final published version

Published in

Tijdschrift voor Genderstudies

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

van den Berg, M. (2014). Mothering the post-industrial city - Family and gender in urban re-generation. *Tijdschrift voor Genderstudies*, 17(1), 98-100.
<https://doi.org/10.5117/TVG2014.1.BERG>

General rights

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations

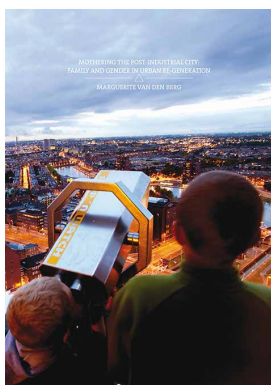
If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: <https://uba.uva.nl/en/contact>, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, Singel 425, 1012 WP Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

van flexibele arbeidstijden profiteren – door meer uren te werken – wanneer er in voldoende mate gesubsidieerde kinderopvang beschikbaar is.

Anja-Kristin Abendroth

studeerde sociologie aan de Universiteit van Bielefeld en promoveerde aan de Universiteit Utrecht en het Interuniversity Center for Social Science Theory and Methodology (ICS). Zij maakt thans deel uit van de staf van de Universiteit Bielefeld. Haar onderzoeksinteressen liggen op het terrein van internationale vergelijking van arbeidsmarkten en ongelijkheden.

E-mail: anja.abendroth@uni-bielefeld.de

Mothering the post-industrial city – Family and gender in urban re-generation

Universiteit van Amsterdam, 2013; 267 pagina's

Proefschrift op te vragen via <http://dare.uva.nl/document/495810>

Dit proefschrift vertrekt vanuit de observatie dat moeders een belangrijke rol krijgen toebedeeld in de strijd van steden (in het bijzonder Rotterdam) om zichzelf opnieuw uit te vinden. Ik wilde weten waarom dat zo is, hoe dat resulteert in concrete beleidspraktijken en wat er in die praktijken dan precies gedaan wordt. Daarom deed ik participierend etnografisch onderzoek in verschillende praktijken van opvoedingsondersteuning en oudercursussen. Ik was geïnteresseerd in wat er gebeurt in het klaslokaal, de huiskamer of het buurthuis waar 'opvoedingsondersteuning' plaats vindt. Wat doen professionals samen met deelnemende moeders? En hoe verhoudt zich dat tot de toekomst van de stad en de post-industriële economie?

Naast mijn analyses van praktijken van opvoedingsondersteuning heb ik ook onderzoek gedaan naar voorbeelden van city-marketing en stedenbouw. Dat zijn belangrijke strategieën om een stad te vernieuwen. Maar beleidsmakers, zo blijkt uit deze studie, ontwerpen ook beleid voor de mensen die die toekomstige stad zullen gaan bevolken. Want wanneer een nieuwe, toekomstige stad verbeeld wordt, komen ook zorgen over de toekomstige arbeidsbevolking boven. Die zorgen

over de stad kristalliseren in opvoedingsondersteuning. Het verbeelden van de toekomstige bevolking en het ontwerpen van beleid om de kenmerken van de bevolking te veranderen zijn onderdeel van de strijd om het industriële stedelijke verleden te verlaten

Ik gebruik de term stedelijke re-generatie om deze ontwikkelingen te begrijpen. Dit concept verwijst naar praktijken die gebaseerd zijn op de idee dat generaties beleidsinstrumenten kunnen zijn. Re-generatie bestaat uit investeringen in de kinderen (de volgende generatie) van de huidige bevolking of het verplaatsen van de huidige kinderbevolking om ze te verruilen voor kinderen die beter passen bij de ingebeelde toekomst: kinderen met meer kansen op hoger onderwijs en een goed inkomen. Stedelijke re-generatie moet een nieuw en economisch succesvol stedelijk milieu creëren, waarin gezinnen en generaties beleidsinstrumenten zijn en moeders een specifieke doelgroep. Gerelateerd aan re-generatie is het fenomeen dat ik *genderfication* heb genoemd. Genderfication is een variatie op het begrip *gentrification*. Met *gentrification* wordt vaak bedoeld dat ruimte geproduceerd wordt voor meer vermogende gebruikers. Ik definieer *genderfication* als de productie van ruimte voor gebruikers die bepaalde gendernoties onderschrijven. Mijn onderzoek laat zien dat Rotterdam geprobeerd heeft de stad meer feminien te maken door middel van marketing, maar ook stedenbouw en deze beweging beschouw ik als vormen van *genderfication*.

Terug naar de opvoedingsondersteuning. Toen ik deelnam aan oudercursussen, begeleidingsgesprekken en opvoedebatten, zag ik een duidelijk gemeenschappelijk thema. De praktijken waren zeer verschillend, maar ze leken ook op elkaar: ze waren allemaal sterk gericht op communicatie en reflectie. Opvoedingsondersteuning en oudercursussen zijn natuurlijk altijd en noodzakelijk een reflexieve en communicatieve interventie: het is de bedoeling dat er discussie ontstaat. Maar mijn claim in deze dissertatie gaat verder: reflectie en communicatie werden *geoefend en gedaan*.

Er werd in de praktijken veel gelachen en stevig gediscussieerd. De logica's van degenen die het beleid ontwierpen en van hen die het uitvoerden werd voortdurend op de proef gesteld door grappen, particuliere verhalen en andere mediaties. Maar dat betekende niet dat de praktijken onproductief waren, of alleen maar uit conflict bestonden. Er was ook heel veel samenwerking. Zelfs – of misschien juist – op momenten van groot meningsverschil, kwamen moeders en professionals tot coproducties van reflexiviteit en communicatie. In mijn analyse focus ik op deze coproducties in transacties tussen moeders en professionals. Ik laat zien hoezeer opvoedingsondersteuningspraktijken op rituelen leken: de herhalende vorm van de transacties was heel belangrijk. Door de herhaling van de vorm van 1) egalitair praten, 2) onderhandeling, 3) debat, 4) evaluatie en 5) observatie werd ruimte gemaakt voor reflexief en communicatief zijn. In andere

woorden: reflexieve en communicatieve subject-posities werden gecreëerd in de transacties tussen moeders en docenten. Ik definieer subject-posities als manieren van doen, zijn en denken die beschikbaar worden in transacties. Meer nog dan waarover (eten, kindermishandeling of pesten) het gesprek ging, was belangrijk *dat* we in gesprek gingen in een egalitaire vorm, onderhandelden of debatteerden. Als we de ambitieuze doelstellingen van opvoedingsondersteuning in ogenschouw nemen, zou een meer directieve toon van professionals te verwachten zijn. Maar professionals gaven relatief weinig concreet advies op concrete onderwerpen en veroordeelden zelden de moeders en hun gedrag in de transacties. In plaats daarvan ontstonden egalitaire gesprekken en onderhandelingen. Zelfs dingen waarover weinig onderhandeling mogelijk is, werden onderworpen aan die vorm.

De opvoedingsondersteuning die ik heb onderzocht bestaat in een tijd en op een plaats waar industriële productie steeds meer verdwijnt en nieuwe banen beschikbaar worden in een interactieve diensteneconomie. De productie van reflexieve en communicatieve subject-posities daar zijn opvallend gelijk aan wat wordt verwacht van werknemers in die diensteneconomie. Ik zie daarom de relaties tussen de productie van reflexieve en communicatieve subject-posities in opvoedingsondersteuning en de beroepsethiek van de eenentwintigste eeuw als een *Wahlverwandtschaft*: een chemisch huwelijk. Er is een betekenisvolle relatie tussen de twee domeinen, al is die niet causaal te noemen. Het moederen van de post-industriële stad betekent dan ook vooral reflexief en communicatief moederen.

Marguerite van den Berg

Universitair Docent Sociologie aan de Universiteit van Amsterdam

Strengthening the equality analysis of the European Court of Human Rights – The potential of the concepts of stereotyping and vulnerability

Universiteit Gent, 2014; 278 pagina's

Proefschrift op te vragen via a.s.h.timmer@uu.nl

Dit proefschrift onderzoekt de gelijkheidsanalyse van het Europese Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM of 'het Hof'). Hoe kan het Hof zijn jurisprudentie versterken, zodat het beter recht doet aan niet-dominante groepen? Deze studie beoogt innovatieve werkwijzen voor te stellen waarop het Hof een meer transformationele gelijkheidsjurisprudentie kan ontwikkelen. Daarmee wordt een jurisprudentie bedoeld die de onderliggende structurele oorzaken van ongelijk-